

Obsah

1 ÚVOD	4
2 ZÁKLADNÍ POZNATKY	5
2.1 DEFINICE MAKROMOLEKULÁRNÍ CHEMIE	5
2.2 PŘÍRODNÍ POLYMERY	5
2.2.1 Živá hmota	6
2.3 OBECNÉ PODMÍNKY VZNIKU (SYNTETICKÝCH) POLYMERŮ	6
2.3.1 Termodynamické faktory	6
2.3.2 Mechanismy vzniku makromolekul	8
2.3.2.1 Polykondenzace	8
2.3.2.2 Polymerace	8
2.3.2.3 Násobná polyadice	8
2.3.3 Kinetika polyreakcí	9
2.3.4 Délka (velikost) makromolekul	9
3 POLYKONDENZACE	10
3.1 POLYKONDENZUJÍCÍ MONOMERY	10
3.2 POLYKONDENZAČNÍ ROVNOVÁHY	13
3.3 EKVIVALENCE POLYKONDENZUJÍCÍCH KOMPONENT	15
3.4 VZNIK CYKLŮ PŘI POLYKONDENZACI	16
3.5 POLYKONDENZACE VÍCEFUNKČNÍCH MONOMERŮ	18
3.6 DISTRIBUČNÍ KŘIVKY MOLEKULOVÝCH HMOTNOSTÍ POLYKONDENZÁTŮ	19
3.7 MECHANISMY A KINETIKA POLYKONDENZACÍ	22
3.8 PŘÍKLADY PRŮMYSLOVÝCH POLYKONDENZACÍ	23
3.8.1 Polyestery	24
3.8.1.1 Lineární polyestery	24
3.8.1.2 Polyestery vytvářející s vlákny lamináty	24
3.8.1.3 Polykarbonáty	25
3.8.2 Polyamidy	25
3.8.3 Jiné příklady	29
4 POLYMERACE	31
4.1 MONOMERY	32
4.2 MECHANISMY POLYMERACÍ, OBECNÉ RYSY	35
4.2.1 Iniclace	35
4.2.1.1 Aktivní centra polymerací	35
4.2.2 Propagace	46
4.2.2.1 Termodynamické podmínky	46
4.2.2.1.1 Polymerační teplo a změna entalpie při polymeraci; vliv tlaku na propagaci	46
4.2.2.2 Obecné rysy propagace	48
4.2.2.3 Řízená propagace	48
4.2.2.4 Kopropagace (kopolymerace)	50
4.2.2.4.1 Kopolymerační parametry	52
4.2.2.4.2 Distribuce monomerních jednotek v kopolymeru	57
4.2.2.4.3 Kopolymery blokové (a roubované)	58
4.2.3 Transfer	59
4.2.3.1 Obecné rysy přenosových reakcí	60
4.2.3.2 Vliv přenosů na strukturu makromolekul	61
4.2.3.2.1 Transfer "nesprávnou" adicí monomeru	62
4.2.3.2.2 Multifunkční přenašeče	62
4.2.3.2.3 Přenos polymerem	62
4.2.3.3 Přenos polymerem	62
4.2.4 Zánik aktivity radikálů	63
4.2.4.1 Terminace primárními radikály	64
4.2.4.1.1 Brzděná terminace	64
4.2.4.1.3 Inhibice, inhibitory	64
4.2.4.1.4 Nestacionární stavy radikálových polymerací	65
4.2.4.1.4.1 Pre efekt	65

4.2.4.1.4.2 Vyhasínání radikálové polymerace vzájemnou terminací radikálů	68
4.2.4.1.4.3 Gel efekt.....	68
4.2.4.1.4.4 Zakotvené radikály.....	70
4.2.4.2 Končení iontových polymerací.....	70
4.2.4.2.1 Končení za účasti párového iontu	71
4.2.4.2.1.1 Posun rovnováh mezi ionty, iontovými páry a estery.....	71
4.2.4.2.1.2 Výměny párových iontů, kombinace iontů	71
4.2.4.2.1.3 Terminace nestabilním párovým iontem	72
4.2.4.2.2 Přeměna aktivního centra na neaktivní částici nebo málo aktivní ion.	72
4.2.4.2.2.1 Agregace center.....	73
4.2.4.2.2.2 Autoinhibice.....	73
4.2.4.2.2.3 Terminace nesprávnou adicí monomeru	74
4.2.4.2.2.4 Terminace nečistotami	75
4.2.4.2.3 Končení koordinačních polymerací.....	75
4.2.4.2.3.1 Končení donory.....	76
4.2.4.2.3.2 Končení přerušením vazby kov-polymer v aktivním centru.....	76
4.2.4.2.3.3 "Spontánní" terminace	76
4.2.4.3 Využití terminací	77
4.2.4.3.1 Desaktivace center.....	77
4.2.4.3.2 Stanovení počtu center	77
4.2.4.3.3 Makromonomery	78
4.2.5 Živé polymerace.....	80
4.3 KINETIKA POLYMERACÍ	80
5 RADIKÁLOVÉ POLYMERACE	81
5.1 OBECNÉ SCHEMA.....	81
5.2 REÁLNÉ SYSTÉMY.....	81
5.2.1 Polymerace v bloku.....	82
5.2.2 Polymerace v roztoku.....	82
5.2.3 Polymerace v emulsi	83
5.2.4 Polymerace v suspenzi	84
5.3 KINETIKA RADIKÁLOVÝCH POLYMERACÍ	85
5.3.1 Rychlost iniciace	85
5.3.2 Celková reakční rychlost ideálních radikálových polymerací	86
5.3.3 Neideální radikálové polymerace	90
5.3.3.1 Reaktivita různě dlouhých radikálů	90
5.3.3.2 Terminace primárními radikály	91
5.3.4 Distribuce molekulových hmotností radikálových polymerů	92
5.3.5 Kinetika emulsních polymerací.....	96
5.3.5.1 Velikost makromolekul, vznikajících polymeracemi v emulzi	97
5.4 ZVLÁŠTNÍ DRUHY RADIKÁLOVÝCH POLYMERACÍ.....	98
5.4.1 Živé radikálové polymerace	98
6 ANIONTOVÉ POLYMERACE.....	99
6.1 ANIONTOVÁ POLYMERACE UHLOVODÍKOVÝCH MONOMERŮ	100
6.1.1 Aniontová polymerace konjugovaných dienu	100
6.2 ANIONTOVÁ POLYMERACE POLÁRNÍCH MONOMERŮ A MONOMERŮ S POLÁRNÍMI SKUPINAMI	101
6.2.1 Polymerace na C=O vazbě	102
6.2.2 Polymerace na C=C s polárním substituentem na uhlíku.....	102
6.3 ANIONTOVÁ POLYMERACE HETEROCYKLŮ	103
6.3.1 Polymerace heterocyklů vsouváním monomeru mezi ionty (iontového) páru.....	103
6.3.2 Otevírání kruhů složitějšími reakcemi.....	104
6.3.2.1 Polymerace laktamů (ϵ - kaprolaktamu)	104
6.3.2.2 Polymerace anhydridů N-karboxy- α aminokyselin	106
6.4 ŽIVÉ ANIONTOVÉ POLYMERACE	107
7 KATIONTOVÉ POLYMERACE.....	109
7.1 KATIONTOVÉ POLYMERACE MONOMERŮ S n ELEKTRONY	110
7.2 KATIONTOVÉ POLYMERACE MONOMERŮ S π ELEKTRONY	112
7.3 KATIONTOVÉ REAKCE σ - MONOMERŮ	114

7.4 ZVLÁŠTNÍ DRUHY KATIONTOVÝCH POLYMERACÍ	115
7.4.1 Izomerační polymerace	115
7.4.2 Živé kationtové polymerace	115
8 KOORDINAČNÍ POLYMERACE	117
8.1 KATALYZÁTORY KOORDINAČNÍCH POLYMERACÍ	117
8.2 MECHANISMUS KOORDINAČNÍCH POLYMERACÍ	118
8.3 METATHESE	119
9 POLYMERACE PŘENOSEM SKUPIN (GROUP TRANSFER POLYMERIZATION GTP)	120
10 PRODUKTY POLYREAKCÍ	122
10.1 DÉLKA (VELIKOST) MAKROMOLEKUL	122
10.2 TVAR MAKROMOLEKUL	123
10.2.1 Konfigurace makromolekul	124
10.2.2 Konformace makromolekul	126
10.3 NADMOLEKULÁRNÍ STRUKTURA POLYMERŮ	127
10.3.1 Krystalické struktury polymerů	127
10.3.2 Semikrystalické polymery	128
10.3.3 Amorfní polymery	129
10.4 FÁZOVÉ STAVY MAKROMOLEKUL	129
10.5 REAKCE POLYMERŮ	130
10.5.1 Makromonomery	130
10.5.2 Přeměny polymerů	131
10.5.3 Termooxidační, fotooxidační reakce. Stabilizace polymerů	133
10.5.3.1 Depolymerace	133
10.5.3.2 Degradace	134
10.5.3.3 Stabilizace polymerů	135
11 PŘÍKLADY ZPŮSOBŮ VÝROB POLYMERŮ V PRŮMYSLU	137
11.1 POLYALKENY A JEJICH DERIVÁTY	137
11.1.1 Polyethylen	137
11.1.1.1 Kopolymery ethylenu	139
11.1.1.1.1 Elastomerní kopolymery	139
11.1.1.1.2 Kopolymery ethylenu s polárními monomery	139
11.1.2 Polypropylen	139
11.1.3 Polystyren	140
11.1.4 Polyvinylchlorid	141
11.2 POLYDIENY A JEJICH DERIVÁTY	142
11.3 POLYETERY	142
11.3.1 Polyoxyethylen (polyethylenoxid POE)	142
11.3.2 Polyfenylenoxid (PPO)	143
11.4 POLYACETALY	143
11.5 SILIKONY	144
11.6 POLYAMIDY	145
11.7 POLYESTERY	146
11.8 OSTATNÍ POLYMERY (POLYKONDENZÁTY)	148
12 ZÁVĚR	149
12.1 ÚKOLY MAKROMOLEKULÁRNÍ CHEMIE	149
ŘEŠENÍ ZADANÝCH PŘÍKLADŮ	150
LITERATURA	156